
SANKT OLAV

St. Olav utkommer en gang ukentlig. — Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig, i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, — for utlandet tillegg av vedkommende lands avisporto. Opsigelser må være Ekspedisjonen i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. — Annonser må være innsendt innen mandag aften. — Manuskript innen fredag aften.

INNHold: Rettferdiggjørelsen. — Brenner-sjøen. — Den hellige Rosenkrans. — „I Notre Dame“. — Svar til „I Notre Dame“. — Til avveksling. — På streiftog. — Varia.

ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 5 - OSLO - TELEFON 23743

RETT + OG + SANNHET

Rettferdiggjørelsen.

III.

3) *Nåde*. Ordet nåde har for katolikken en dobbelt betydning. Derved forstås i første rekke den helliggjørende nåde, altså en sjelens tilstand. Vesentlig forskjellig fra den er den understøttende nåde, som er en forbigående virkning av Gud på menneskesjelen. Den er uundværlig for all menneskelig frelsesgjerning, til synderens såvelsom den rettferdiggjortes. Herrens ord: «Uten mig kan I ingenting gjøre» (Joh. 15. 5) sikter spesielt til understøttelsens nåde.

I protestantismen derimot betyr nåde først og fremst Guds til tilgivelse beredte sinnelag i motsetning til Guds vrede, og først derpå Guds (tro opvekkende) innflytelse på mennesket. Det siste vilde i katolsk sprog kalles for understøttende nåde, det første: den guddommelige barmhjertighet. I protestantismen er det ikke tale om helliggjørende nåde i katolsk betydning.

Efter å ha belyst disse begrep kan vi nu svare på spørsmålet om hvori rettferdiggjørelsen består.

4) *Rettferdiggjørelsen*. Etter katolsk lære består rettferdiggjørelsen deri at den Helligånd meddeler sig til sjelen for Kristi fortjenesters skyld, hvorved det gis en positiv helliggjørelse, ikke bare en syndstilgivelse. Rettferdiggjørelsen betyr altså for menneskene at arvesynden opheves og den helliggjørende nåde gis tilbake. Dette skjer for første gang i dåpen, gjenfødselen av vann og den Helligånd. Visstnok har barnet ingen bevissthet om dette under. Men blir den kjennsgjerning

at moderøiet med kjærlighet hviler på barnet, svekket ved henvisningen til at barnet ingenting vet om det?

Når mennesket er blitt mere modent, skal det bli sig bevisst, at det i den helliggjørende nåde eier en skatt, som den for en kristen ikke større tenkes kan. Her oppfylles bokstavelig den ypperste-prestelige bønns ord: «Og jeg har gitt dem den herlighet, som du har gitt mig, forat de må være ett, likesom også vi er ett. Jeg vil være i dem som du er i mig.» (Joh. 17, 22). Det samme mener Petrus med det innholdsrike ord at de kristne er «delaktige i den guddommelige natur.» (2 Petri 1, 4). Og det samme mener Paulus, når han kaller de kristne: «Den Helligånds templer.» (1 Kor. 3, 16. II Kor. 6, 16. I Tim. 1, 14). Denne sannhet var gått de første kristne slik i blodet, at de kort og godt kalte sig «de hellige», d. v. s. de som i dåpen er blitt helliggjort ved den Helligånds inneboen. Katolikken oppfylles derfor med vemot når han ser at Luther hos sine tilhengere har slukket bevisstheten om denne største skatt som en kristen kan eie. Den helliggjørende nåde har ingen plass i hans rettferdighetsgjørelses-system.

Når den katolske rettferdiggjørelseslære igjen delaktiggjør sjelen i den overnaturlige herlighet som den har mislet ved arvesynden, så påstår den derved på ingen måte at fra nu av også alle arvesyndens følger er utslettet. Ved rettferdiggjørelsen blir naturens inte-

gritet ikke gitt tilbake. Dødens lov som synden har ført inn i verden, blir bestående, samt sykdom og lidelse; den oprindelige harmoni mellom legeme og sjel gjenoprettes ikke, det onde begjær blir tilbake og byr også det helliggjorte menneske stadig anledning til kamp og selvovervinnelse.

Vel kan den retterdiggjorte med Guds nåde lettere motstå den onde lyst; han kan tøyse den. Men det som er hovedsaken er at den onde lyst ikke selv er synd, men bare *anledning* til synd. Herrens ord til Kain gjelder for syndere og retterdiggjorte: «Synden ligger på lur ved døren, og til dig er dens attrå, men du skal herske over den.» (1 Mos. 4, 7).

Synd er etter katolsk lære den frivillige overtredelse av Guds lover, en fritt villet motsigelse av Guds vilje. Disse synder er ikke alle like store og like onde i sine følger. Det må gjøres forskjell på dødssynd (svær synd) og tilgivelig synd. Dødssynden dreper sjelens overnaturlige liv, fjerner den helliggjørende nåde og dermed retterdiggjørelsen, er grunnen til den evige forkastelses straff. Den tilgivelige synd derimot ophever ikke den helliggjørende nåde eller retterdiggjørelsen, men *svekker* nådelivet og derved kjærligheten, som ved den Helligånd er blitt utgydt i sjelen. (Rom. 5, 5. Ef. 4, 30). Mellom dødssynd og tilgivelig synd består det derfor en vesentlig forskjell. Til denne katolske opfatning svarer ikke bare den almindelige moralske bevissthet, som aldri vil komme til å stille et mord og en lettsindig løgn på like trinn, men til denne svarer også den Hl. Skrift, som taler uttrykkelig om synder som fører til døden, og om sådanne som også finnes hos de retterdiggjorte. (Rom. 1, 32. Gal. 5, 19 flg. Jak. 1, 14 flg. 3, 1 flg. 1 Joh. 1, 8, 5, 16 flg.).

Hvori består retterdiggjørelsen nu i Luthers betydning?

Den betyr ene og alene «Guds rettslige dom over den på Kristus troende synder, hvorved Gud — ikke for hans egne fortjenesters skyld — men for Kristi vilje, d. e. for Kristi fortjenesters eller retterdighets skyld løser ham fra hans skyld og «akter ham retterdig» (*iustum reputare*). Saklig er dette ensbetydende med syndenes tilgivelse, men i personlig betydning, ikke bare saklig ettergivelse av straffen. Oppfattes retterdiggjørelsen på den måte, så har den selvfølgelig ingen grader. *)

Dertil må dog bemerkes at retterdiggjørelsen ikke er forbundet med en indre helliggjørelse av sjelen.

*) Kunze 55.

Luther kunde ikke medgi dette, fordi etter hans mening arvesynden og ondt begjær faller sammen. Men da den onde lyst åpenbart ennå består hos den retterdiggjorte, kom han til å hevde at synden vedblir å bestå også hos den retterdiggjorte, at hans gjerninger er synd. En av hans 95 teser lød: «Den retterdiggjorte synder i hver god gjerning.» (In omni opere bono justus peccat). Inntil idag har hans tilhengere vært trofaste mot denne opfatning. «*En av de viktigste setninger er den, at den syndige viljeretning* (den onde lyst) . . . ikke bare skal bedømmes som skrøpelig, men som synd.» *)

«*Den onde lyst er synd.*» **)

At det i denne tankegang ikke gis plass for forskjell mellom tilgivelig synd og dødssynd, er innlysende. «Forskjellen mellom dødssynd og tilgivelige synder forkastes på det bestemteste.» †)

Likeledes kan der ikke tenkes nogen forskjell med hensyn til retterdiggjørelsens grad, da den vesentlig består i en tilregning av Kristi fortjenester, og da disse alltid blir sig selv like.

Retterdiggjørelsen kan derfor hverken av- eller til-ta hos det samme menneske, den kan ikke være forskjellig hos to forskjellige mennesker som er retterdiggjorte. Det var derfor en konsekvent luthersk tankegang da en kjent protestantisk teolog på mitt spørsmål svarte at Guds velbehag i samme grad hvilte på den retterdiggjorte morder *på* korset som på Guds mor *under* korset.

Brenner-sjøen.

Et sagn fra de tyrolske fjell.

På høidene ved Brennerpasset hvor idag jernbanskinnene løper og forbinder nord og syd, ligger ved et steilt nedstupende, tett skog-klædd fjell en liten sjelden innsjø. Neppe fortjener dette lille vann navnet «innsjø». Men i fjell-egnen, hvor store jevne flater er en sjelden formasjon, hvor jordens furede og vilt tilredte ansikt taler tydelig om vår jordiske bopels store fortid og ærverdige alder, betegnes selv de minste tjern, som dannes av en liten fjellbekk, med navnet innsjø.

Jeg vil fortelle om den tid da ennå intet lokomotiv skrikende fløite, ingen bils stinkende gasser forstyrret

*) Kunze 76.

**) Kunze 135.

†) Hauszleiter 146.

fjellensomhetens hellige stillhet og poesi. Om en tid da istedenfor nutidens jernskinner bare den gamle romervei snodde sig gjennom Alpe-ensomheten.

Om den lille, for tiden lite påaktede Brenner-sjø beretter sagnet følgende:

Hvor nu ved fjellveggen fot den lille innsjø ligger som et drømmende, mørkt menneskeøie, stod en gang en stolt bondegård. Rikbonden Steinhofers hustru var for lengst kommet til et stille hvilested på den høie fjellmenighets kirkegård. I dalen fantes det mennesker som sa at det var bedre for henne å være der enn hos hennes mann, som av gamle og unge var kjent for sin råhet. Man vokter sig dog vel for å si dette i den gamle Steinhofers nærvær, ti da måtte man være beredt på ikke å komme ut av hans kraftige armer med sunde lemmer.

Hans eneste barn, Blond-Annerl, kunde ha fortalt meget om sin fars vrede og hissighet, men hun var et meget lydig og velopdragent barn som holdt sig strengt til Guds bud: «Du skal ære far og mor forat . . .»

Allikevel blev heller ikke denne pike, da hun var blitt en ung kvinne, spart for fristelse. Han var da også en festlig kar, Jeger-Sepp; det frie fjell-liv hadde gjort ham til hele fjell-egnens helt og stolthet. Jegerdrakten og geværet passet godt til den høie, ranke og muskelsterke skikkelse — og så hans flammende, ærlige og åpne blikk: alt dette hadde satt manganen en bondepikes hjerte i flammer.

Høit oppe på Brennerklippen stod en liten hytte, hvor Jeger-Sepp bodde sammen med sin gamle mor. Hans håndverk var jakten, og handelen med vilt og skinn gav ham og hans mor nok å leve av. Nu var det visstnok ikke helt etter lov og rett, ti skogenes vilt var allerede da ikke lengere fjell-bøndernes frie eiendom. Den herlige, frie, Guds natur, de stolte fjell-partier med alt som kryper og ferdes i skogen, var av fornuftige mennesker blitt inndelt etter vise lover, og alt var nøiaktig avmerket og optegnet i den høie øvrighets tykke bøker, så at landets styrere ganske nøiaktig visste hvad der tilhørte både den ene og den annen. Men de visste også hvad der ikke tilhørte de fattige fjellbønder. . . Disse hadde allerede den gang så temmelig nær intet annet enn sitt lille hus, og så hadde de plikten til å tjene som keiserens soldat, når tiden var der.

Det fantes selvfølgelig undtagelser, men de bekrefter som bekjent regelen. Steinhofers-bonden gjaldt som sagt for rik, ja for den rikeste bonde milevidt omkring, og den stolte bondegård bekreftet denne mening.

Jegeren Sepp var naturligvis en fattig bondegutt, og om han enn for mange bondejenter i omegnen hemmelig mere gjaldt for den rikeste, så kunde han dog ikke rose sig av særlige sympatier fra de mannlige beboeres side. Allikevel var han virkelig dyktig og from. Det visste to best om: hans gamle mor, og Steinhofers-bondens Blond-Annerl.

De to møttes for første gang ved Brenner-klippen. Fuglenes sang fylte høifjells-skogen med de søtteste melodier, og disse små vingede sangere må vel vite best beskjed om hvordan det gikk til at Sepp den gang lot

den skjønneste råbukk løpe og — istedenfor å gi en almindelig treffer — selv blev såret av et blikk fra to brune jentøine.

Ofte traff de hverandre oppe i skogen, og hvert år når sommeren gikk til ende, gjorde det de elskende mere og mere ondt. Ti hvad vilde det i fremtiden bli av deres søte, fortrolige og hemmelige pratetimer?

Onde tunger hadde allerede sådd mistillitens og mistenksomhetens sæd i den gamle Steinhofers hjerte, hvor kornet utviklet sig og modnedes til ond frukt for den stakkars Blond-Annerl.

En dag gikk den gamle Steinhofers rasende op og ned i gårdens dagligværelse og truet sitt barn under de frykteligste forbannelser med den grusomste straff, hvis det var sant hvad folk sa om henne og Jeger-Sepp. Han vilde drepe Jeger-Sepp på stedet hvis han enn en gang våget å veksle et ord med Annerl. Og Annerl gråt og trygglet så det måtte røre en sten. Under skammelige skjeldsord puffet den ville far sitt barn inn i det nærmeste værelse, tok sitt gevær og forlot gården.

Men han som mener å kunne skille to hjerter, som virkelig elsker hverandre, tar grundig feil og tilfror sig guddommelig krefter.

Ved Brenner-klippen, på et bratt fjell som nu stikker ut i innsjøen, hadde en from eremitt sin verdensfjerne, stille hytte.

Det hadde vært en trykkende dag. Fra den sneklædde Habicht og fra den nedre blomsterrike Blaser trakk det sig sammen svære, uhyggelige uværsskyer. Det gnistret og drønnet allerede i skyene — det bebudet et veldig Alpe-uvær.

Den gamle eremitt stod foran sin tarvelige hytte og foldet nettop sine hender til et Ave, da Jeger-Sepp og Blond-Annerl med ett stod foran ham.

De to unge mennesker talte lenge med oldingen og tåret stanset ofte deres ord. Det må ha vært en sjelden begivenhet de talte om med eneboeren; for om enn den gamle lo vennlig og mildt, falt dog en gang en tåre på hans lange, hvite skjegg.

Det første veldige lyn fór over himmelen, og de to unge mennesker sank på sine knær ned foran eneboeren, der likesom blev forklaret ved en siste, gyllen solstråle, mens han la begge sine hender på de elskendes hoder til velsignelse.

Et geværskudd brøt stillheten — — lydløst styrtet Jeger-Sepp, truffet i brystet, fra fjellets rand ned i kløften, foran Steinhofers gård . . . .

Med et fortvilet skrik var Blond-Annerl sprunget op, men da befant hun sig allerede overfor sin hjerteløse far, som rettet det enn rykende gevær mot sitt eget barn.

Vilt rullet hans øine. . . .

Den gamle eremitt skred modig mellom de to. Han hevet truende sin hånd og ropte:

«Bort, du gamle uhyre!»

«Bort, du gamle uhyre!» truet Steinhofers-bonden igjen, «bort, eller min annen kule er for dig!» — — —

Da brøt et fryktelig uvær løs med veldige brak, jorden rystet under skrallene. Fjellras suste ned i dypet, og en ugjennemtregelig natt dekket over elementenes

oprør — som bare av og til blev belyst av gigantiske lynraketter.

Men da den følgende morgen solen igjen hevet sig i sin gamle prakt og herlighet bak de skinnende bræer — da var den gamle Steinhofers gård forsvunnet, og i dens sted så man en liten mørk innsjø ved foten av Brenner-klippen, som et øie der skuer til himmelen med en stum klage.

Hvor eneboerens hytte stod, rager nu to eldgamle graner mot himmelen . . . . Men den gamle Steinhofers, så sier sagnet, må hver gang et uvær trekker over passet, om natten kjempe med bølgene som en druknende, inntil den nye dags første solstråle lyser fra bræene.

Da viser det sig to lysende skikkelser ved sjøbredden og rekker den fortvilede far hånden . . . .

DEN HELLIGE ROSENKRANS.

DENS OPRINNELSE OG ÅNDELIGE VERDI.

Ved Pater A. M. ALBY. O. P.

Den 4de oktober feirer vi festen til ære for den hellige Rosenkrans. Alle vet at Rosenkransen spesielt er knyttet til den hl. Dominikus. Den er likesom en familiearv i Dominikaner-ordenen. Vi vil nu betrakte hvor rosenkransen stammer fra, og hvad den i virkeligheten er.

I. Litt om Rosenkransens historie.

Er det den hl. Dominikus selv som har oppfunnet Rosenkransen? Før vi besvarer dette spørsmål, skal vi på forhånd gjøre noen bemerkninger. Den kjente Dominikaner og historieskriver Pater Mortier uttaler omtrent følgende: «Når det gjelder den slags andaktsøvelser, må man ikke tro at de fra begynnelsen av finnes i fastsatt form og nøiaktig ordnet. En slik andakt utvikler sig, forandrer sig og forberedes ved praksis.»

Messeliturgien er et eksempel på det, den finnes nemlig ikke i Bibelen slik som den har utviklet sig i våre dager. Det vesentligste i messeliturgien ligger i Jesu ord ved den siste nadverd. De vakre bønner som Kirken har tilføjet, finnes ikke bokstavelig i Evangeliet, skjønt de dog på en viss måte er der, likesom treet allerede ligger i sennepskornet.

Slik som vi har Rosenkransen idag, skylder vi den fremforalt Dominikanerpater Alain de la Roche. Han er ikke blitt erklært salig, men man pleier å kalle ham den salige Alain. Han blev født omkring året 1428 i Bretagne. Han blev Dominikaner og kom til Paris og senere til Nord-Frankrike. Omtrent hele sitt liv var han professor i teologi og levet for det meste i Nord-Frankrike og Belgien. Han var også predikant, og det var som sådan, at han i de siste år av sitt liv fremforalt utbredte Rosenkrans-andakten. Alain døde den 8de september 1475.

Hvad preket den salige Alain?

Han lærte folket å be 150 Hil dig Maria, til den hl. Jomfru. Og han inndelte denne bønn i ledd på ti Hil

dig Maria, med et Fader Vår i begynnelsen av hvert ledd. På samme måte som der finnes 150 Davids salmer, hadde man Marias psalterium eller salmer.

Den salige Alain anbefalte også de troende å meditere over de viktigste trossannheter, samtidig som de bad disse Hil dig Maria; de skulde betrakte begivenhetene i Jesu liv, de viktigste dyder eller noget annet.

Dette er vår Rosenkrans.

Er det den salige Alain som har oppfunnet den? Nei, for både Alain selv og hans samtidige sier, at denne bønn var almindelig før dem og at den kom fra den hl. Dominikus, men at den litt efter litt var gått av bruk. Den salige Alain har bare fornyet den.

Der eksisterte altså på den salige Alains tid en tradisjon om at Rosenkransen stammet fra den hl. Dominikus.

Finnes der nu nogen historiske kjensgjerninger som bekrefter denne tradisjon?

Ja, det forstår vi efter denne forklaring, og vi vil nu gi noen eksempler.

I året 1407 forærte greven av Bourgogne en vakker Rosenkrans til priorinnen for dominikanerinnene i Poissy ved Paris.

Man leser om dominikanerinnen Klara Gambacorta, at hun 12 år gammel samlet sine små veninner og sammen med dem bad Rosenkransen eller andre bønner. Det var i året 1374.

I året 1270 reiste en dominikaner, Peter fra Dacia, fra Paris til Sverige. Han besøkte sin åndelige datter den salige Kristina fra Stummel, og forærte henne den Rosenkrans som han hadde brukt i fire år.

Der fortelles om den salige Margarita av Ungarn, som døde i året 1270, at hver gang der blev feiret en fest til ære for den hl. Jomfru Maria, bad hun på festdagen og under festens oktav 1000 Hil dig Maria og la sig for hver gang ned på gulvet.

I midten av det 13. årh. eksisterte der i Gand i Belgien en Beguinage (kloster for fromme kvinner). I kloster-regelen heter det: «Hver søster er forpliktet til hver dag å be de tre kranser, som også kalles den hl. Jomfrus Psalterium, og hun må ikke forsømme denne andakt uten fornuftig grunn. Der er også foreskrevet, at forstanderinnen foran hvert Fader Vår og Hil dig Maria skulde lese noget fra Jesu Kristi eller Marias liv. Og man vet, at det er dominikanere som fra begynnelsen av har stått i spissen for dette kloster.

Den salige Romée var en disippel av den hl. Dominikus, han blev dominikaner visstnok i året 1220 og døde i Carcassonne i Syd-Frankrike i året 1261. Bernard Guidonis forteller om ham, at han hver dag pleiet å be 1000 Hil dig Maria, og for å telle disse brukte han en snor med knuter. Under sin siste sykdom mediterte han over Jesusbarnet og Maria, og innprentet sine brødre denne andakt. Da han døde, holdt han denne snor fast i hånden.

Den franske konge Ludvig den hellige, som døde i året 1270, var blitt opdratt av fransiskanere og dominikanere. Hans gemalinnens skriftefar skriver om kongen, at han hver dag pleiet å be 50 Hil dig Maria og hver gang knelende.

(Forts.)

Til avveksling.

Hun var en av de ivrigste medlemmer i den lutherske menighet i X. Imøtekommende og forståelsesfull overfor alle. Hele hennes virke var båret av en edel og naturlig fornemhet. Hun var godt inne i alle aktuelle spørsmål, og selv katolisismen viet hun sin objektive oppmerksomhet, således som hun syntes at denne meget omtalte og meget omstridte lære med sine mange millioner av bekympede fortjente det. Denne objektivitet skulde imidlertid bli «skjebnesvanger» for henne, ti ved den fikk hun se katolisismen slik som den virkelig er og ikke slik som så mange, til og med professorer, fremstiller den. Et mere inngående studium gav henne endog mot nok til å tale med en katolsk prest, som gav henne de ønskede opplysninger, samt en liten fortegnelse over katolsk litteratur. Et helt år gikk. Tanken om å bli katolikk var blitt sterkere og sterkere hos henne. Men først vilde hun allikevel rådspørre sin egen sogneprest som til «motgift» gav henne gratis: «St. Peters himmelnøkler». Boken blev mottatt med glede, og med alvor lest fra perm til perm. Men ferdig med lesningen var også dommen over boken felt. Motgiften hadde hatt den motsatte virkning. Et av de første spørsmål hun efter lesningen stilte sig var: «Hvordan kan en luthersk sogneprest anbefale slik tarvelig smusslitteratur om verdens største kristne samfund, litteratur som skildrer det stikk motsatte av den sanne katolske lære? Var det uvitenhet eller mangel på interesse for sannheten?»

(Forts. side 318).

„I Notre Dame”.

*Den store, hvite flokk er nær.
Med bleke flammers milde skjær
en skog av kjerter brenner.
Bar du alene hit din kval
og led du ondt på livets val —
se, her din smerte ender.*

*De bleke bluss! De høie hvelv!
Se dypt tilbake i dig selv
til hjertet helt blir stille!
Den hvite skog av kjertetrær
har hilsen til dig fra en kjær
bak evighetens skille.*

*Opstanden er den Herre Krist!
Så nær dig har du neppe visst
han ennu kunde komme.
Legg angsten bort! Forsøk å be!
I mørket her kan ingen se
en fredløs mellem fromme.*

Paris i august 1931.

*Ingeborg Flod.
(«Aftenposten»).*

Soar til „I Notre Dame”.

(Ingeborg Flood. — Paris i august 1931).

(«Aftenposten»).

*Ikke er du «fredløs»! Nei!
Ti en engel førte dig
til den havn, som er min mor,
til den arne, hvor jeg tror,
alt, som før var tvil og savn,
her får fred i Jesu favn!*

*Grip den nådens stund, du fikk,
da i «Nôtre Dame» ditt blikk
dugget blev i nyvakt håp,
som i taus og hellig dåp.
I ditt hjemland — og i lønn —
følger dig i stille bønn*

en konvertitt.

Hun gikk ut fra det første. Motgiftens følge blev: utmeldelsen av statskirken. — Og innmeldelsen i den katolske kirke? Det hastet ikke. Å bli katolikk fører mange forpliktelser med sig. Forpliktelser må etterkommes; og derfor må de, før man påtar sig dem, overveies. Det gjør hun nu. Min veninnes tilfelle er ikke det eneste jeg vet om.

«Mizzi».

PÅ STREIFTOG.

Fra «Kirke og Folk». (Dansk kirkeligt kulturelt Maanedskrift). — September 1931.

I en bokanmeldelse om Pater Dominicus Johners: «Gregoriansk Koral» (oversatt på dansk av sogneprest Johs. Bruun), skriver E. J. Poulsen bl. a. følgende:

«Tilslidst endnu et «fremt» ønske: gid Bogen maatte tilskynde adskillige til, ved førstkommende Leilighed, at aflægge et Besøg i Beuron! Thi ét er at læse om Musik, et andet at høre Musik og indleve sig i den. Hvor godt det end er at følge Pater Johners Skrift Stykke for Stykke, er det dog endnu bedre at lytte til hans Stemme, naar han selv synger for og leder Sangen i Klosterkirken.

For gamle Beuron-Farere kan det sikkert have Interesse at erfare, at man, som et nyt Skridt fremad, i det allersidste Halvaarstid er begyndt på ved Gudstjenesten at lade hele Menigheden synge med i den gregorianske Sang, f. eks. i Kyrie, Gloria og Credo. Det lyder smukt og gribende, når alle i Kirken stemmer i med paa disse gamle Kirkens Melodier. Og selve Tanken: at lade Menigheden være aktivt medvirkende i Gudstjenesten, — er jo for os danske Kristne i høieste Grad tiltalende!»

— Slikt skrivi må vel for mange hyper-ortodokse kristne i Norge forekomme som det reneste «kjetteri» med hensyn til lutherdommen!

Fritt Ord (5. hefte): *Kirken og seksuallivet*. (Av sogneprest Einar Edwin).

«Utgangspunktet for disse betraktninger om kirken og seksualmoralen vil vi ta i den eiendommelige kjensgjerning at den kirke hvis grunnlegger var en munk som ektet med en nonne ikke har kommet til å få den fjerneste betydning for utviklingen av et sundere og naturligere syn på alt som har med det sekeuelle liv å gjøre. Ganske visst kom Luthers ekteskap med Katharina von Bora som en forløsning for mange, men selv den store reformator blev stående ved ordet i den 51de salme: «Se, jeg er født i misgjerning og min mor har undfanget mig i synd.» Reformasjonen blev altså tross alt ingen reformasjon i seksual-etisk henseende. Man kunde i hvert fall ha ventet at de protestantiske prester i og med licentia practicandi på seksuallivets område vilde erhverve sig et plus fremfor sine katolske kolleger når det gjaldt den vanskelige kunst å drive

seksual-etisk sjelesorg. Men selv her er man blitt skuffet. Det må tvertom ansees som hevet over enhver tvil at den katolske prest med sine rent teoretiske kunnskaper om seksuallivet har vist en større evne til å komme mennesker til hjelp i deres seksual-konflikter enn den protestantiske prest med sin praktiske innsikt.»

Vi vil her med det samme gjøre sogneprest Edwin opmerksom på nogen av den katolske Kirkes prinsipper med hensyn til seksual-livet:

1) Den katolske Kirke har ikke bare tolerert ekteskapet, men fra Kristi tid av anerkjent ekteskapet som sakrament, altså som noget hellig. Det var reformasjonen som gjorde ekteskapet til en ren verdslig ting.

2) Ekteskapets hovedformål er slektens forplantning. Gjør ektefellene noget for å hindre undfangelsen, begår de en svær synd. Derved er det ikke sagt at kirken preker: «stadig større barneflokker», nei: Kirken forkynner: ekteskapets ærbarhet, de kristne ekteskapslovers overholdelse. (Ekteskapet være ærbart i alle måter, og ektesengen ubesmittet, ti utuktige og ekteskapsbrytere vil Gud dømme. Hebr. 13, 4).

3) Den katolske Kirke er slett ikke tilbøielig til å anse seksuallivets drift i sig selv som et onde det gjelder å avfinne sig med. Ifølge oss er det Gud selv som utrustet ektefellene med kjønnsdriften og kjønnsnydelsen. Den må betraktes som en slags innledning til ekteskapets egentlige handling og virksomhet. Denne lyst er i sig selv et virkelig gode og absolutt etter Guds vilje.

Hvad angår den katolske Kirkes lære i den henseende kan sognepresten derfor ta det med ro. Helt anderledes er det med den lutherske kirke, hvis lære i samme spørsmål er unaturlig og derfor umenneskelig.

«St. Olav» vil snart bringe mere om Kirken og dens standpunkt til seksual-livet.

I et reisebrev fra Flandern skriver Fred. Tybring i «Aftenposten» (morgennr. lørdag 26. septbr.):

... Og i kirkene. Det skal man late den der-nede: der arbeides. Jeg går ved syvtiden om morgenen inn i St. Antoine, en ny prektig kirke på Pferdemarkt. Der er messe ved hovedalteret og ved sidealtrene. Folk er på ferde og går til alters den tidlige morgen. Der kommer klasser på klasser av elever inn til sin morgenandakt før sin skoletid. Snart lyder vakker solosang ledsaget av et prektig orgel gjennom rummet. Der går seks syv prester meget ivrig optatt til og fra sine skriftestoler. Kirken synes å ha en ganske sterk makt i folket her.

VARIA.

Oslo.

Høiærværdige administrator Irgens forrettet menighetsmessens på Hamar søndag den 27. september og preket i aftenandakten. Han vendte tilbake til Oslo søndag aften.

St. Josefs forening

hadde torsdag den 24. septembær et riktig hyggelig møte under ledelse av sin direktør, velærv. Pater Vanneufville. Man fikk den aften besøk av velærv. monsignor Kjelstrup, der for første gang bæret foreningen med sitt nærvær. Likeledes kom mølleier Lea fra Sunnmøre på visitt og holdt et causeri om «Kornets bestanddeler», et tema som man forstod han var godt inne i, og fortalte morsomme historier og selvoplevelser fra Sunnmøre. Man fikk nok et foredrag med demonstrasjoner på piano, gjennomført på en utmerket måte av den unge student Olafsen. Han talte om Edv. Grieg, om episoder i hans liv og forklarte og spilte endel av hans komposisjoner. — St. Josefs forening har ganske bra tilslutning til sine møter, men ikke alle katolske men er med. Det fortjener den. Hvis du ikke er medlem, meld dig inn. Møte hver torsdag aften kl. 20 i foreningslokalet, Akersveien 4.

O.

Tromsø.

Søndag den 20. september hadde Tromsø menighet en av sine store festdager, idet vi hadde den glede å ha høyærverdige administrator hr. *Irgens* her for å meddele fermingens hl. Sakrament. Det er sikkert første gang dette sakrament er meddelt til så mange på én gang — nemlig 24, derav til flere voksne. Til 8-messen var menigheten møtt godt frem, ca. 60 mottok den hl. kommunion. Kirken viste sig å være for liten til høimessen som forrettedes av administratoren. Også til aftenandakten var Kirken overfylt av en interessert forsamling som påhørte administratorens klare og greie foredrag om Kirkens læreemбеde.

Efter andakten samledes menigheten til fest i vårt vakre foreningslokale. Der var dekket til 70 personer. Den flinke komité bød på te og smørbrød, senere kaffe og kaker. Sognepresten rettet på egne og menighetens vegne en takk til administratoren fordi han var kommet hit. Besøket var for oss en glede, som, efter hvad administratoren uttalte, var gjensidig. Vi takker for besøket denne gang.

B.

Enkefru Sirianna Kristensen,

Tromsø menighet eldste medlem, fyller 87 år den 27. september. Hun er tross sin høie alder helt åndsfrisk og følger godt med i alt, ikke minst hvad Kirken og menigheten angår. Innen menigheten såvel som utenom er fru Kristensen et aktet og avholdt menneske som bare har venner. Vi ønsker denne hederskvinne tillykke med dagen.

B.

Engelsk socialisme.

Den nye fører for det engelske arbeiderparti, Arthur Henderson, uttalte nylig: «Vi har ingen bruk for en ny religion, vi trenger å tilegne oss den gamle. Folkets masse må gjøre Jesu lære til sin livsregel. Jo snarere dette skjer, desto snarere vil dens tilstand og hele den sociale ordning bli lysere. Uten dette vil arbeiderverdenen aldri bli hjulpet. Ved hat mot religionen vil den bare skade sin posisjon.»

Og i en protestantisk søndagsavis skrev han: «Man må innrømme at de forhold i hvilke folkets store masse lever, ikke er som de kunde være, og at de ennu er fjernt fra det som de efter Guds vilje skulde være. Mange blandt folket er også kommet til denne bevissthet. Men nu er det fare for at folket følger en politikk som forverrer dets tilstand. For å undgå denne fare må individet søke personlig kontakt med Jesus. Han vil da erfare at livets strid blir meget lettere. Han vil høste den erfaring at livets ensformighet og det hårde arbeide som somme tider føles så tyngende, nettop kan være så nyttig for karakterdannelsen.

Min virksomhet i jernstøperiet var den beste universitetsutdannelse som jeg bare kunde ha. Ved dette vanskelige arbeide har jeg lært usigelig meget. Men bare av den grunn at jeg for 26 år siden har gitt mig helt til Jesus.

Det er min inderligste overbevisning, at jeg bare kunde innta de betrodde stillinger man har gitt mig og hvorved jeg har kunnet gjøre mig nyttig, fordi jeg ubetinget har viet mig til Ham, og fordi jeg bestandig har forsøkt å sette Hans lære ut i livet. *Ikke: bort med Jesus! må bli folkets parol, men: hen til Jesus!* Da vil man ikke hate Kirken men hjelpe den, forat den stadig kan utøve en mere velgjørende innflytelse.»

Sannelig, Englands socialister er anderledes enn kontinentets. Og den setning i Pavens siste arbeiderencyklika: «Ingen kan samtidig være en god katolikø og en ekte socialist» gjelder ikke for det engelske arbeiderparti.

Dansk socialisme.

Til tross for Moskva-kommunistenes forsøk på å danne «celler» og påvirke især ungdommen, har de ikke maktet å skape noget videre innflytelsesrikt parti. Hovedretningen i den danske arbeiderstand er socialdemokratiet, som ikke er så avgjort ukristelig som det norske arbeiderparti, som i den henseende ikke er stort bedre enn Moskva-kommunismen. Flere av det danske arbeiderpartis førere er selv kristne og deltar også i det kristelige arbeide. Mange protestantiske prester lar

sig innrullere i dette arbeiderpartis velgerforeninger. Pastor P. Dahl, den nuværende kirkeminister, er socialdemokrat. Erfaringer har vist at samarbeidet mellom menighetsrådets socialdemokratiske medlemmer og de øvrige ikke er umulig. Forholdet mellom Kirken og socialdemokratene regnes i Danmark for tiden til de viktigste kirkelige spørsmål.

Moderne «systemer»!

Det herskende system i Tyskland er: «intet-barnsystemet»! Omtrent 40 pct. av de moderne ekteskaper er barnløse.

Et gledelig resultat!

I et «åpent brev til alle revolusjonære fritenkere i Tyskland» kommer det eksekutive råd for de «internasjonale proletariske fritenkere» til følgende resultat: «. . . . det er altså ikke lykkes oss å mobilisere de brede lag i den tyske arbeiderbefolkning til anti-kirkelig kamp under vår ledelse, å utvikle kirke-fracfallsbevegelsen til en masse-utmeldelse og å vinne dem som er trått ut av Kirken for den proletariske fritenkerbevegelse.» — Sannelig et gledelig og godt resultat !!

Proletar-musikk.

Den russiske presse betegner Bachs musikk som grunnleggende for en ny proletar-musikk. Bare må hans Gudstanke forandres til proletarisk klassebevissthet. Således har den russiske dikter Gordetzky laget en ny tekst til Bachs «Magnificat».

Gandhis følge . . .

Litt før damperen «Rajputana» med Gandhi ombord skulde heve ankeret for å reise til Marseille, var det blandt de tusener av tilskuere næsten likesåmeget interesse for de to gjeter der skulde følge sin mester som for Gandhi selv. I siste øieblikk besluttet hinduernes leder allikevel å la «sitt kveg» tilbake! Isteden tok han med sig pasteuriseret gjetemelk, omtrent to liter for hver reisedag. Denne melk og et kvantum dadler og appelsiner var hans mat inntil han kom til London, hvor han blev mottatt av sine tilhengere som nok vil sørge for at det ikke skorter på hindu-mat og gjetemelk.

Cortes og grunnloven. — De første artikler vedtatt.

I Cortes blev fredag 18. september vedtatt artikkel 2 i grunnloven: «Alle spaniere er like for loven», samt artikkel 3 som bestemmer: «at det ikke eksisterer nogen statsreligion. Spørsmålet om klosterordenene er blitt utsatt. I artikkel 4 anerkjennes det kastilianske sprog som det offisielle. De provinsielle dialekters rettigheter sikres.

Spania.

Det meldes fra Madrid at Alcala Zamora har mottatt en katolsk deputasjon fra Arragon som, under ledelse av tre deputerte fra Saragossa, har overrakt en petisjon angående religions-spørsmålet. Zamora skulde i den anledning ha uttalt at han for enhver pris vil forsvare følgende program: frihet til å holde offentlige møter, organisasjonsfrihet og undervisningsfrihet, opprettholdelse av kultusbudgettet hvorved geistligheten og kirken for en stor del kan greie sig, videre en lovgivning hvorved de troende ved personlige bidrag vil vedbli å kunne disponere over sine egne eiendommer, og hvorved kirkene, som rummer så mange kunstsatter, sikres mot angrep, og tilslutt nødvendigheten av en overenskomst med den Hellige Stol.

Pater Victor Cathrein. S. J. †

I Valkenburg i Holland er den kjente moralfilosof Pater V. Cathrein S. J. avgått ved døden.

En nordmann professor i Leiden i 30 år.

Den 25. september var det 30 år siden at dr. Brede Kristensen tiltrådte sin stilling som professor i Leiden. Professor Kristensen er født i Kristiansand og sønn av provst K. N. Kristensen og hustru, som var en søster av Bjørnstjerne Bjørnson. Professoren har siden 1901 vært ordinær professor i religionshistorie og religionsfilosofi ved universitetet i Leiden (Holland).

Kristus Konge.

Et av de største og mest imponerende massemøter som på lang tid er blitt holdt i Breslau og Øst-Tyskland i det hele tatt avholdtes siste søndag 30. september i form av en «Kristus-Konge-fest» i «Jahrhunderthalle» i Breslau. 15 000 mennesker var fra alle byens kanter strømmet sammen for å bevise sin Erkebisp, Kardinal Bertram, den hengivenhet og takknemlighet, som han har gjort sig fortjent under sin 50-års preste- og 25-års bispevirksomhet i Tysklands tungeste nød tid. Massemøtet skulde videre tjene som et imponerende bevis på katolisismens mektige og faste enhet og som en offentlig protest mot Kristi Kirkes fiender og mot atheismen. I sin tale om den store Apostel Bonifatius' formaninger til det tyske folk sa Kardinal Bertram bl. a.: «Bonifatius' første formaning er den: Vokt min arv. Våk over korset som jeg har plantet på de tyske marker. Bevar den katolske tro uplettet. Følg ikke sovjetstjernen, dødens og ruinens signal. Hør ikke på dem der som høieste goder forherliger rase og blod, med forakt for de evige Guds-goder og de evige moral-lover. Det er vanviddets bølger. Sier ikke folkenes Apostel med så overveldende klarhet: Selv hvis en engel fra himmelen skulde forkynne et annet evangelium, vilde jeg ikke motta ham?»

Østerrike.

Blandt de kandidater som er opstillet til det kommende forbundsresidentvalg er også Professor Ude fra Graz, som kandidat for Ude-forbundene.